

Godfrey Press

AND PRESSURISED-PANCHAYAT.

CHAIRMAN
SINE CHAIR

Inquire within upon Everything)

MYSTERY
SOLVED HE—
1968/69.

TOYING WITH EVIDENCE?

MORALISING
SUSPENSION

MOTHER SUPERIOR

ASIDE Doctor's
Dilemma

BABA BLACK SHEEP
HAVE YOU ANY WOOL?
NO SIR! YES SIR—
ENVELOPES "GUL."

CERTIFIED
GOOD BOYS

बुद्धिमान
मर्यादा

ADVOCATE
Saccarabin

A concrete
head

All out
for
mercy killing

FULL BENCH FOOLING

Parichay

MAY
1971.
VOL VII NO. 7
PRICE 50/-

INTRODUCTION

Bhartrihari, before he became other-wordly had lived a virtuous life and had meditated on this aspect of life sufficiently long to produce this list of virtues in the article contained herein. Hindus are traditionally introvert thinking type of personalities and therefore have produced a large number of sants, sadhus and devotees. The Parsis are basically extrovert sensation type and have produced a large number of good, reliable, decent people, interested in things and persons outside of their own personality. But virtues are realities of life which all converge to the points of action in living. When in doubt I was accustomed to look to the Trustees of Parsi Panchayat as not only custodians of our mundane assets but also the custodians of our moral worth and our ethical fitness of things. During my life-time, many worthy men occupied chair of Trustees. At least I lived that life until rudely shaken by my recent experiences of the revered. I have therefore introduced this article to facilitate a comparative study of Bhartrihari's concepts of virtues by our Trustees and those in whom our Trustees have declared their faith, in the declaration issued through the Jame-Jamshed of 22nd May 1971 and Kaiser-e-Hind of the day following. This would be exercise in the Knowledge of Self as one sees one's self and a reversal of the process of seeing ourselves as others see us, which in fact we never do.

If the Trustees will take the trouble to assess themselves, affirm, confirm or negate items of virtues from this list they will surely put themselves in a better position to decide for themselves in whom to put their faith, and why, instead of rushing to the press with a declaration of doubtful honesty and risking forceful refutation. Truth always gets above falsehood as oil gets water. Albert Camus puts it "Truth, like Light, blinds. Falsehood, like Twillight, enhances nearby views." In short, it was a short-sighted policy to throw dust in the eyes of the Parsi public. Parsiana had struck, and struck so strong that sealed lips opened out into gaping mouth. Now Parsiana strikes again and the gaping mouth will revert to sealed lips by our article "Parsi Panchayat Lime-Washes its Lost Lustre". Read it here.

NEXT MOVE: IT IS DECIDED BY ACTION COMMITTEE TO FORM A FRONT AND TAKE OUT A MORCHA first to Parsi Panchayat office to register protest against maltreatment by Bajan of

Request 500 volunteers to join the Morcha. Please register your names with address with Parsiana office. It is God's Good work for you to do.

Pārsiāne

VOL. VII No. 7

MAY 1971

CONTENTS

	Page
Introduction	Cover Page
Readers's Views (Selections)	2
Present Schools of Thought by Parvez A. Dalal	5
Characteristics of the Virtuous. by Bharatrihari	8
Parsi Panchayat Lime-Washes its Lost Lustre	9-14
Gujarati Version of above	(Gujarati)

Managing Editor : P. B. WARDEN, M.S. (Bom.), D.P.M. (Bom.)

ADVISORY BORAD

Major Adarbad Irani R.A.M.C., D.O.M.S. (Lond.) D.O. (Oxon)

Mrs Gool K. Savakshah

Dr R. C. Cooper, M. Com., Ph.D. (Econ.), F.C.A.

Prof, Nadir Ardeshir Mody, M.A., LLB.

Dr. Sohrab H. Batliwala, Ph.D.

Mr. Bejon N. Desai, M.A., B Ed.

Mr. Fariburz Nariman (Architect)

Mr. Homi Burjor Dhalla, M.A. (Harvard)

Mr. Mahyar Byramji Patel

Single Copy : 50 paise Yearly subscription for 12 issues Rs. 6. Inland.

Sh 12/6 for U.K. and 2 dollars for U.S.A.

Office Address : C/o. Warden's (Mysore) Pvt. Ltd, 378, Grant Road,
BOMBAY-7.

Published and edited by Editor-Proprietor P. B. Warden from 378, Grant Rd., Bombay 7.
and printed by him at Kaleid Art Printers 5B, Shalimar Industrial Estate, Matunga,
BOMBAY-19. and 21-22 Shri Industrial Centre Santacruz Bombay-54

Readers Views.

(Selections)

1st Floor, Flat No. 4,
77-D, Park Street,
Calcutta-16.

16th May 1971.

Thanking you,

Your faithfully,
(P. H. SIDHWA).

Encl : Copy of letter.

7th May 1971.

To,
The Editor,
Dr. P. B. Warden,
378, Grant Road,
Bombay-7.
Dear Sir,

The Trustees,
Parsi Panchayat,
Bombay.
Dear Sir,

I have read your Article "Facts and Fakes of Parsi Panchayet" in the Parsiana. This Article is very interesting and I am also of the opinion that Mr. Bulsara should be re-instated as Manager of the Press. This Linotype machine is a very good one and as it is imported it must be very expensive. Only those who know how to use it, know how to work the machine. Mr. Bulsara must have lot of knowledge about the Press and therefore he must continue to work it.

The Trustees should remove Mr. Bajan and Mr. Vesuna and give back Mr. Bulsara his original position. They must also pay Mr. Bulsara all his dues.

Yours faithfully,
Miss Sarosh Ardeshir Lal
32, APOLLO STREET,
BOMBAY 1.

14th May 1971.

The Editor,
"Parsiana",
621, Girgaum Road,
BOMBAY-2 (BR).
Dear Sir,

I am enclosing herewith for your information a copy of the letter dated 7th May 1971 addressed by me to the Trustees, Parsi Panchayat, Bombay, in connection with the loss of Rs. 4,50,000/- sustained by Godrej Press in 4 years. You are at liberty to publish the same if you deem it so.

In the April 1971 issue of "Parsiana", I have read the article "Facts and Fakes of Parsi Panchayat". Right or wrong it is a scandalous story, and does not do any credit to the community.

I have never met Mr. Balsara, Mr. Vesuna, Mr. Bajan nor Dr. Warden. From the account published in 'Parsiana' it seems to be an admitted fact that the Godrej Press has made a loss of Rs. 4,50,000/- in 4 years. If this fact is correct the community is justified in wanting to know how the loss occurred. Has it been on account of gross mismanagement or on account of fraudulent and dishonest management. In view of the fact that serious allegations are made against the Trustees it is important that an impartial enquiry should be made into the matter by an independent person of outstanding reputation and character. He may be of any community and not necessarily a Parsi. The trustees should for their own sake and reputation have such an independent enquiry made into the matter. Like Caesar's wife, the trustees' conduct should be above suspicion.

Awaiting favour of your reply as to what the trustees propose to do in the matter.

Yours faithfully,
P. H. SIDHWA.
32, Apollo St. Bombay-1.
14-4-71

Dated, 15th April 1971.
C/o. J. Boseck & Co. (P) Ltd.,
16/5, Chowranghee Road,
(15-4-1971)

To,
The Editor,
PARSIANA
Dear Sir,

It is very unfortunate that the Godrej Memorial Press refuses to print the Magazine, but it is my fervent hope and belief that Parsiana will overcome all obstacles clamly and continue to instruct us on Persian religion, culture and ideals. Parsiana has meant a great deal to us here and we pray for its continued publication.

Thanking you,

Yours faithfully,
D. F. BILLIMORIA
36, Sylvester Road,
East Finchley,
London, N. 2.
England.

Dr. Ian McIntosh,
17th May 1971.

To :— MR. P.B. WARDEN, M.S. (Bom.)
D.P.M. (BOM.)
MANAGING EDITOR,
'PARSIANA'

Dear Sir,

Whilst looking through a London book-stall, I came upon a copy of 'PARSIANA' with Mr. Rutti Bulsara's picture appearing on the front page. Being an old friend of Mr. Bulsara I naturally bought a copy.

First let me say that the dispute which forms the substance of the article in the inner pages means nothing to me but any attack on Mr. Bulsara's integrity most certainly does.

As Rutti will confirm, I myself was an active participant in the Zanzibar Freedom Struggle and wrote many articles for his newspaper 'ADAL INSAF' That, however is by the way.

It may interest your readers to learn that when I was persecuted by the British Colonial Authorities and hounded by the police; Mr. Bulsara was one person in Zanzibar with the courage to harbour me and supply me with food and lodging — all free.

Rutti and I have been close friends since 1958 until 1965, and in all that time I have never known him do one under-hand deed.

It is no over-statement to say that when the 'Leader' of the Zanzibar Nationalist Party found that things were getting too rough for his liking, absented himself from Zanzibar and all danger for a period of about 4 months, and that during that time but for the efforts of Mr. Bulsara and myself the Zanzibar Freedom Movement would have folded up and Zanzibar would still be a British Protectorate until this day.

I feel so angry about this present attack that is being waged against Rutti in India just now that it is only my work that prevents me from coming to Bombay and putting those people in their place once and for all time. And if you doubt that I can do it you need only ask Rutti's opinion; he has seen me tackle more formidable persons than those snakes in the grass and will confirm that anyone attacking him is at the same time attacking me. His enemies are my enemies.

If you want to know more about me, I refer you to Mr. Bulsara himself, he has seen with his own eyes what I am capable of when faced with a struggle, be it in the open or be it underhand.

Rutti is too open and honest to handle malicious persons as they deserve. I, on the other hand believe fighting fire with fire. Lay on, my enemies, by fair means or foul. I couldn't care less about your methods — and damned be to him who first cries: Hold! Enough.

Ian McIntosh

Join The Morcha To Parsi Panchayat As Your Sacred Duty To The Community To Arrest Evil At Source.

Present Schools of Thoughts on Zoroastrian Religion.

— By Parvez Ardeshir Dalal.

Since our Prophet Zarathustra proclaimed our religion before King Gustaspa Shah about 9,000 years ago with a ball of Fire (Atash Burjinmeher) in his bare hand, Zoroastrianism has undergone many vicissitudes. In the original form, besides all the complete Avestas (not Khordeh — broken up) our scriptures consisted of 21 'Nasks' (volumes), each named after one word of Yatha Ahu Vairiyo, containing a complete knowledge of the "creation" from the beginning to the end. These were divided into three parts of seven volumes each, called Gathic, Datic, and Hadmanthric, containing complete description of cosmogenesis, Religious orders, and Religious prayers and rituals respectively, which cannot be found and shall not be found ANYWHERE else in the world. These volumes were gradually withdrawn from the ken of man as and when it was found that man's spiritual development was deteriorating, and there was a likelihood of the knowledge being abused.

At one time, before king Ardeshir Babegan, our religious fervour had reached a low level but the last Rainidaran (repairer of religion) Adarbad Mahrespand brought it back to a reasonable state again, because our religion is ordained to stay till the end of the present cycle of time (81000 years), no matter, what the present day Parsee with his little learning and gross ignorance may say.

It is because of this destiny that our forefathers, when they knew that Zoroastrianism shall be preserved only on the West Coast of India, deliberately and purposefully (and not like refugees) sailed out to India, and under the leadership of Mobed Nairyosang Dhawal, established a Fire Temple of the first magnitude at Sanjan. Nairyosang

Dhawal was a descendant from the Royal House of Sassanids, and was one of the several Zarathustratemos, that is, a lesser Zarathustra, who used to appear from time to time. He had with him all our religious rites in the exact form in which they were being practised in the last days of our King Yazdezarda Sheriar, even though at that time out of the 21 Nasks we had with us hardly about three-fourths of one nask, and that too not three fourths out of one whole nask, but bits and pieces from a few making up that three-fourths. How wonderful even what little which was left to us must be can be emphasised from the fact that even that little has maintained us, a small batch of one hundred thousand amongst the ocean million, as a complete separate entity for a period of 1100 years.

Some four hundred years after our arrival in Sanjan in the eighth century A.D., Sanjan was sacked by the Mahommedans, and in that wreck, ravage and pillage, almost all our Scriptures that Nairyosang Dhawal had brought with him, and also that which he, his colleagues, and pupils had written up after coming to India were destroyed, excepting a few books in Pahlavi.

Thus in the beginning when we came to India we had, apart from an absolute faith in our religion, our literature explaining the why and wherefores. But when our literature was destroyed, we had NOTHING left but the FAITH alone. But even only this faith preserved us unharmed for over a further period of 700 years — a no mean achievement by the traditional school of Parsee Priests of Gujarat

This would have gone on perhaps till the event of the next Rainidaran, but unfortunately there arrived in India a crop of

Western Orientalists, starting with Anquetil du Perron, well meaning but with NO means of getting at the Truth, for, our books, even Avesta grammar, were not available. So when they started translating Avesta they found a big stumbling block, for, the key to Avesta is in Pahelvi but the key to Pahelvi was not available, for, most of that literature has been written in code so as not to reach non-Zoroastrians, and, priests of those days were most chary of divulging anything to foreigners. So, finding some similarity between Avesta and Sanskrit, these gentry fell back on Sanskrit lexicon, and Philology, and by comparative studies of ancient languages they erected a super-structure of grammar of Avesta from the grammar of Sanskrit, and grammar of Pahelvi from the grammar of Persian. Even, then, for the reasons given above, when the meanings of such translations did not fit in they started speculative conjectures and made a hash of it. However, enchanted with all this glitter that was not gold, some of the Parsees started their own school of Philology and replaced it for the traditional school of Zoroastrian priests. The founder of this school of Philology was a Scholar, the late Khursetji Rustomji Cama. Most of the Avesta down to us then got translated into Gujarati or English, but then, these bare translations at times carried no meaning, and at least they were useless so far as they could not explain the commandments of the religion as observed scrupulously by the then Parsees from day to day in the form of religious practices of Ashoi (purity). At least one scholar Ervard Kavasji Edulji Kanga had the moral courage to say truthfully at various places "I am unable to translate this stanza". Others however, not so honest, put their random interpretations with the result that all the conflicting views puzzled the man in the street, and, when he could neither get the meanings of the prayers properly nor those of the rites, his faith was ultimately shaken'.

Thus at first the literature containing the why and wherefore was lost — but even then we continued splendidly simply on

faith for over 600 years more — but when even that faith was shaken things looked dismal.

But when, as I have said before, our Religion is destined to be preserved till the end of all religions and even be restored, I had said in the beginning that our Nasks containing the philosophy of the whole creation, were 'withdrawn' from the ken of man, BUT they had NOT been destroyed. A hundred years before the fall of our Empire one sect, and fifty years before the fall of our Empire, yet another sect, had gone into seclusion with all our literature, according to Almighty's scheme, in order to preserve the true Philosophy of Zoroastrianism. These two sects, waiting and watching and praying have remained aloof from the mundane world for centuries, biding their time, and during all these centuries only two persons are reported to have come out of their seclusion. But in the beginning of this century they must have considered that the time was ripe to lend a helping hand to the Parsees in India tottering under their loosing Faith, for, one of the sect secluded in the Demavan Koh (mountain), in the Albruz chain of mountains, sent the third person on the scene in 1908, a remarkable personality called Byramsha Nowroji Shroff, with the occult philosophy of Zoroastrianism. Late Byramsha, brought with him, besides other things, vast knowledge of four chapters which were entirely closed to Parsees till his advent, and without these chapters it was impossible to explain our religious rites and prayers by mere philology. These are: Bundaihisn (Genesis), Fire (Atar), Zervan (Time) and Jirm (classification of souls).

Before Byramsha appeared, late K. R. Cama, a genuine seeker after Truth, suspected and admitted in 1906 that the tenets of our religion were not explained satisfactorily by mere bare translations and therefore exhorted all students of philological school to search for the real Philosophy of our religion elsewhere than in mere translations. So when he came in contact with late Byramsha and learnt the real esoteric philosophy and full significance of our time

honoured religious practices, rites, rituals, inner meanings of Avesta prayers and Pazend Mantras, he openly declared that THIS was the truth he was waiting for. Byramsha called this knowledge 'Ilme-e-Khshnoom', which, freely translated means science of inner happiness of soul. The word Khshnoom, found in Gatha, has been translated as Religious Knowledge but that does not bring out its inner meaning. The foundation of this school is a landmark in the history of Zoroastrianism and that of the Parsees in India.

So now we have two schools, one relying on bare translations sometimes conveying no meaning, owing to faulty premises, and interpreted only according to whims and speculative conjectures, and another having sound basic knowledge brought back to us under His scheme of things, directly from

the original nasks.

It is a pity that the parsee newspapers, for certain ends, are giving prominence only to the first school and are endeavouring to suppress the second, but there is one weekly that is propagating the philosophy of the second school, and, of course, the TRUTH will be out in the end. Meanwhile let us hope that Parsiana will place impartially before public views expressed by both the sides, as declared in its original announcement leaflet,

Meanwhile we shall end this with the words of Herbert Spencer. "There is a Principle, which is bar against all information, which is proof against all arguments, — and which cannot fail to keep a man in everlasting ignorance, — and that principle is contempt prior to investigation."

Parvez Dalal.

ESTD **M/s. G. P. Mhapsekar & Co. JAI HIND**
1921 Sandalwood, Sandalwood Oil Merchants

Importers—Exporters

"LAXMI NIVAS"

Gibb Town. Post Box No. 8, Dharwar (Mysore) India

Oldest & Largest Stockists of

MALBARI & DHARWADI (MYSORI)

SANDALWOOD & SANDALWOOD OIL

Our Sales Depots at

Dharwar & Bombay

SAIDAPUR-DAARWAR 1.

191 PRINCESS STREET BOMBAY 2

Principal Suppliers to:—

M/s. WARDEN'S (MYSORE) PVT., LTD.

Grant Road, Bombay & other Merchants in Greater Bombay.

Grams: "SANDALWOOD" Dharwar.

Office, Phone No. 8179
Residence: 8650

CHARACTERISTICS OF THE VIRTUOUS

Bhartrihari

Bhartrihari, according to tradition, was the brother of King Vikramaditya and becoming other-worldly, abdicated in favour of Vikramaditya. He is the reputed author of the three Satakas or Centuries of Verses called Sringara, Niti and Vairagya Satakas besides a grammar and a poem. The Satakas are characteristic for their scholarship and wisdom. Here a selection from him is given in its English rendering.

Desire for the companionship of the good, love for the virtues of others, reverence for spiritual teachers, diligence in acquiring wisdom, love for their own wives, fear of the world's blame, reverence, self restraint, freedom from the acquaintance with evil men — wherever men dwell endowed with virtues like these, they are always revered.

Firmness in adversity, restraint in prosperity, eloquence in assembly, boldness in war, study in the Scriptures — these are the natural characteristics of the virtuous.

Secret generosity, cheerful hospitality to strangers, not trumpeting one's own good

deeds, proclaiming the benefits received from others, freedom from pride in prosperity, due respect when speaking of others — this is the vow of exceeding difficulty, taught by the good.

Liberality is the fitting virtue for the hand, reverence towards spiritual teachers for the head, true speech for the mouth, surpassing power for the arms of a mighty man, content for the heart, the holy Books rightly understood for the ears; the man of noble mind who is the possessor of these adornments has no need of outward pomp.

The heart of the wise is soft as a lotus flower in prosperity, but in adversity it is as firm as a mountain-rock.

Water will not remain on hot iron, but standing on a lotus leaf it shines with the beauty of a pearl; and if a drop of water fall under a favourable star into the middle of an oyster in the sea, it straightway becomes a pearl. So is the disposition of men, good, tolerable, or bad, according to the society they live for.

Courtesy : Bhavans Journal
August 1955

Tel. 262661

H. O. 254, Mistry Bldg.
Bazar Gate, Bombay I.

KEROSENE DEPOTS :

- 1) 15 Colaba Causeway.
- 2) 12A, Nana's Chowk.
- 3) 177, Tardeo Road,
- 4) 167, Grant Road
Corner.

(Ranjli Agiari Compound)

**J.
B.
MISTRY**

ALWAYS HAPPY TO SERVE YOU!

**PETROLEUM
&
AUTOMOTIVE
SPECIALITIES**

Service Station.

183, Dr. Annie Besant Rd,
(Near Worli Naka)
Bombay 18.

Parsi Panchayat Lime-Washes Its Lost Lustre

by

P. B. Warden

April 1971 issue of Parsiana has become a land-mark in news about the Parsi Panchayat and their nefarious disposal of Godrej Press scandalous affairs in a manner contrary to the divine law of justice. Tracing back the recent history of Parsi Panchayat it presents the same lamentable picture—sitting tight and deafmute over their own failures and weaknesses, transferring them on the head of the complainants and removing the complainants from the scene of their agony, and quietening the turmoil to restore peace at the price of some second-hand or third-hand sacrificial ritual. Looking back into the remote past of the same Panchayat the picture is very different. Then the object was justice. Even the sitting members have been punished by other sitting members for offences committed. Old order of justice changeth yielding place to new of slaughter. Children often think of death of their opponent or enemy in resolving their perplexity because to them death means only removal of the opponent from their proximity. Adolescents express it "get lost". Grandmas lovingly curse "Mar Moova". For fully grown Panchayat members sacrifice is a slaughter equivalent.

Those who have read April 1971 Parsiana Supplement on Godrej Press have found it very informative. It is an eye-opener on the method and the mind behind their nefarious attitudes of nepotism, connivance and sacrificial ritual, all studiously contrived to entrap a large and lofty soul (Mr. Bulsara) to placate a pigmy life and give it some survival value in Panchayat's domain. For all wrongs the Panchayat do they expect object servile obedience from all Parsis. If honestly resisted they demand servility. If resisted

still further they issue some false declaration. Such is their Declaration of Faith in Bajan and Vesuna, (copy attached herein) which we expose threadbare in following pages, simultaneously exposing the poses and postures of perfection they assume for all times till Doom's Day, not too far. This is possible for them because we Parsis have eyes and eye-lids and only use the latter. The interval between their today and Doom's Day is when we shall unitedly use the eyes preferably to eye-lids. The community needs to be educated on their rights and privileges to make them believe in and feel their strength unitedly. Young blood solicitor Keki Sidhwa has stimulated me to arouse members of 'E' roll to which we both belong. They need not remain dormant, passive, submissive, servile for ten years after dropping a scrap of paper for or against in a ballot-box. If they have no other rights than of dumb-bells new rights must be established. No right existed before Magna Carta. All rights were snatched from the prevailing authorities. Parsi Panchayat must know that Godrej Press and adjoining Institute are not their personal belongings; they are property of the Parsi community, whose voice they must respect. Let them know that if community do not want Bajan and Vesuna they must go. A word to the wise is enough. Your Declaration of Faith in them has no signatures. Let the public know the signatories to this dirty scrap of paper full of falsehoods covered under pompous explanatory notes. Tear it off. The convention is that copy of this declaration, which is supposed to be a reply to Parsiana, of April 1971 issue should have sent to Parsiana but from fear or fright of a scathing reply the convention is side-tracked.

(Complaints lodged by us are enumerated in April issue, which please read.)

The most unusual thing about this declaration is that men who need to be defended for their misdeeds against their fellow-men are to be issued clean certificate as if any normal good man ever needs one. The very fact is a suspicious move to hide something which should have been out.

Let us scrutinise the declaration.

That the complaints lodged by us are false and baseless. May I ask the Trustees which are the bases of complaints that they inspected, examined and considered and when was that done? This they have never replied to nor even remotely attempted to do. It is just a vague statement to confound unwary readers of newspapers, who just cast a glance at prints.

Our reply is that since November 1970 to April 1971 silence observed by the Trustees was out of necessity because they needed time to alter, rearrange and outwardly put right what was patently wrong and to destroy evidence. For that reason only Vesuna could go near Bajan's room. Bulsara and myself were kept out and away from our casting a glance at re-cast sacred accounts. What special virtues Vesuna has which we totally lack has never been explained. What we say "No admission" the Americans say "Keep out" — it was that "Keep out" for us. Lady Jehangir, Mr. Erach Nadirsha, Mr. Vesuna and Mr. Bajan know ye all that I am equally respectable as they are and Bulsara is more respectable and more widely respected than all the Trustees and all their blotted servants but together. It is the irony of fate that Bajan-Vesuna collusion scored over Bulsara-Warden innocent companionship by the underhand support of visiting Trustees.

After three years of roaming about from sanatorium and waiting long after submitting his application for a flat, Mr. Bulsara approached Sir Jamsetjee Jejeebhoy — sixth

Baronet, for the first time through a friend. He welcomed him in his office in Neville House, Ballard Estate, and heard him sympathetically for a flat in Malcolm Baug, then under construction. Sir Jamsetjee showed interest in the reminiscences of Mr. Bulsara's freedom struggle and the timely help he rendered to 17,000 Indians after the 1964 Zanzibar revolution. Sir Jamsetjee was so moved that he at once sent for the Malcolm Baug's New Buildings file. Arter writing down in red ink with his own hand against one of the new flats he promised Mr. Bulsara that he would personally see to it that he got a flat. When told further that it was Mr. Bulsara who saved a Parsi in Zanzibar from receiving 125 lashes of whip as punishment, Sir Jamsetjee said with a smile on his face: "When calamities come, you appear to successfully overcome them."

Despite the Parsi Panchayat Trustees' continued efforts to starve and cripple Mr. Bulsara financially for months on end by not only withholding his salaries, his bills, his bonus, his provident fund, but also depriving him of his livelihood maliciously, and by foul means disconnecting electric power to his linotype, the only means of his livelihood, he has remained and still remains cheerful for cheerfulness is indispensable to manly life. In fact, cheerfulness means a strong spirit, a pure heart and a kind of loving disposition that enables a person to hold on. Parsi Panchayat Trustees are unmoved and seem to take delight in withholding payments so that such action may bring him on his knees. God's hand grinds slowly but surely. Retribution may be on the way for culprits and Trustees alike, where God will judge and no auditor will certify.

It is fully dinned into the Trustees by me in my letters that wherever there is excessive secrecy there is something definitely to hide. Clean things are open to all. This explains the building of a "Chicanery Chamber" for Bajan by Trustees to help him with some secrecy they harboured. Is collusion anything different from closely joining hands together and concertedly do a

job? One of the jobs was secret agreement to throw Bulsara and Myself out of the premises. Mr. Bajan quite openly declared this evil wish of his to Mr. Daruwala, the then accountant, and several others including the motor driver Henry DeSouza too. That ugly intention was known to the whole press and the Institute. What was not known was when it would be implemented and how. The only people supposed to be innocent about such intention were the visiting Trustees Lady Jehangir and Mr. Erach Nadirsha. Several times the Trustees were requested to open an inquiry in the whole affair, even stating so clearly that witnesses were awaiting call. Still the then majority clique never allowed such resolution to pass. The firm squarely set majority on all fours then were Lady Jehangir, Mr. Erach Nadirsha, Mr. Boman-Behram and Dr. Golwalla.

After reading April 1971 issue of Parsiana **THE MAN OF HEART — DR. ASPI FRAMROZ GOLWALLA** has seen the game through. He realised that he was all the while deceived into accepting the side of Bajan. He has on this issue left company from the day a meeting was held to sign and publish clean credentials for Bajan and Vesuna on morning of 15th May 1971. **THE MAN OF HEART** refused to sign a spurious declaration of faith.

In the meeting he roared against Boman-Behram and gently made it clear to Lady Jehangir that he was a Gentleman and could not accept any pleadings by her in favour of Bajan to bring such false eulogy on record of Parsi Panchayat with his signature on it. **He flatly refused to be a party to any further indulgence to Bajan and Vesuna. And here at last has emerged a Trustee in the real sense of the word. Aspi, you have done it! We take our hats off to you.** Mr. Boman-Behram pleaded to Doctor Sahib that it was the request of Lady Jehangir that he should put his signature to this circular. He peremptorily replied "If it is Lady Jehangir's request — so what" Must he circulate a falsehood under his signature? This circular

is more than nonsense and just less than a fraud on the public.

Reading the Parsiana issue of April 1971 has opened the eyes of Dr. Golwalla, who was all the while kept in the dark about the real state of affairs. As soon as he has seen facts he has seen things through and acted like a man. We admire your courage of conviction. We knew of your great intelligence; Now we are convinced of your superb wisdom to accept facts as truth. We congratulate you for your action and congratulate ourselves for our discovery of a Trustee with confident expectations hereafter. Faith, hope and credit are charges on a Trustee and we feel sure you will discharge them. Amen.

Mr. Mistry's views are quite well-known for me to make any inquiry. On accidentally meeting Mr. Hansotia I asked him "What are you running, — Godrej Press and an Institute or a mini-Gestapo? He told me to keep some more patience. Almighty's hand has begun to move. Things will become clear and all will be well. **This good soul has also not signed this spurious manifesto. He is one of the Trustees who has made a scathing report against Bajan a little while ago.**

The explanation given in the name of Mr. Mullan is totally false. He did assure Mr. Bulsara that he would be entirely on his own and Bajan will not have any jurisdiction over Bulsara. We reliably understand it was at the instance of Mr. Boman-Behram who now speaks the other way. Mr Mullan's above assurance to Bulsara is 100% true. Negation of it can never be his voluntary declaration. In my several letters to the Trustees I have quoted his own words and they have never been refuted or challenged by him or any other Trustees. Despite so much constant agitation and bad blood in the press brought so frequently to the notice of the Trustees in all my letters and despite Mr. Bulsara visiting Mr. Mullan, as Chairman, to his office of Messrs. Mallan & Mullan & Craigie, Blunt & Caeiro he never told Bul-

sara any such thing that Bajan was his superior and he had to listen to him. In my letter to Mr. Boman-Behram I have so clearly and in such unequivocal terms stated therein as under: "Will Seth Nadirsha Mullan deny this on oath," After knowing all this the Trustees would have written to Mr. Bulsara at least couple of lines contradicting his stand. **Mr. Mullan, as a gentleman has not allowed the Board of Trustees to subvert of upset truth. The declaration in the newspaper really puts falsehood in the clean mouth of the Chairman and the opportunists just want to get away with it; once again trying the menace of indulgence when all straightward means have forsaken them. Work is pleasure, working with Bajan is hell.**

The truth behind this whole thing is that Mr. Boman-Behram again pleaded for and entreated on behalf of Lady Jehangir requesting Mr. Mullan to put his signature. The big and the small people are victims of circumstances and have to yield to them. **Mr. Mullan yielded but partly and not wholly. He refused to put his signature but allowed the manifesto to go into press (without his signature).** This is the infamous declaration sent to Kaiser-e-Hind and Jame-Jamshed and Parsi-Avaz and Bombay Samachar but withheld from Parsiana. Kaiser-e-Hind has made no comment Jame-Jamshed has slashed it to pieces. Parsi-Avaz is unconcerned and Bombay Samachar may have reflected Parsi-teri-arsi.

True to our stand, Bulsara and I are going to Udvada Fire-Temple. There in the presence of the revered Holy Fire, in front of the Kebla, with the Sacred Book of Prayers in our hands and the mathra-vani on our lips we shall solemnly swear on oath that our stand is honest that Mr. Mullan did assure Mr. Bulsara would be independent of Bajan, and we shall declare it so in the name of Ahura-Mazda. We shall further state **that Bulsara agreed before Mr. Mullan to remain under Mr. Bajan is a complete lie, a fabrication of an intriguing mind. Such a thing never occurred.** We request the Pan-

chayat to send along with us to Udvada the man who has put these words in the clean mouth of our chairman and declare it on oath before our Sanctorum, all expenses on Parsiana.

Let us examine the childish effort on the part of the Trustees to absolve themselves and their servants Bajan and Vesuna from their blameworthy behaviour. The reply is in part lame, in part false, in part misleading and in toto evasive. In making their statement that they have complete confidence in Mr. Bajan and Vesuna they have issued it as a Declaration of Faith. Every declaration of faith must have the signatures of the declarants. Who are the signatories? Whom do they mean by they? Is the declaration unanimous? We, the electorate and the public demand clarification! By making the secretary to sign such an important declaration the Trustees have vitiated the sanctity of it and exposed themselves to the suspicion of palming off some flimsy statement as a declaration of faith. It is wrong, improper and objectionable, something smacking of deceit aimed at trapping the unwary public.

Now let us examine in whose favour some Trustees decided to publish their Declaration of Faith. The two selected samples are Mr. Vesuna and Mr. Bajan. Do you know the antecedents of Mr. Vesuna whom Mr. Bajan describes as his ideal companion?

- 1) In 1952 Late Sir Shapoorji Billimoria the then Chairman has recorded scathing remarks against him.
- 2) Since then Mr. Firoz Hilloo, the then accountant of Parsi Panchayat made a condemning report.
- 3) Mr. Madon, accountant of the Press and Institute lodged complaints of the same nature against him. Amongst the several complaints was one that on annual direct orders of Tata Press to the tune of Rs. 1,00,000/- per year Mr. Vesuna with others of his kind and group used to charge 10% commission despite clear instructions from Mr. Ramu, the mana-

ger of ata Press to pay no commission to anybody on any account as his orders were direct and intended to help the Parsi Charity Trust, and there was no agent to canvass these orders. In five years Rs. 50,000/- were thus removed from total income of the Panchayat. Inquiry was set up. It was not an open inquiry but departmental inquiry with Mr. Gustad Antia, the secretary as "Nyay-Murti". The judge presiding over deliberations of all his subordinates in the office. He passed an order that Mr. Madon should be removed, peace established in the department and all partners in the loot exonerated. It was an old practice to charge commission so it was no offence. The antique should remain undisturbed. This unique judgement would give Supreme Court Judges a new look and is a good sample for inclusion in Law Reporter. However, this is discontinued since last two years due to Mr. Madon's efforts. It cost Mr. Madon his job but Bulsara and I are happy to inform our readers that he is very well placed, on higher pay and held in great respect in the Polytechnic of Sophia College, where we visited him on 24th May 1971 to get confirmation of details.

- 4) Mr. Mistry during examination of Mr. Murti found Vesuna involved with him and recommended Bajan to remove him.
- 5) Bulsara and I have lodged a number of complaints against this same Vesuna and his protector Mr. Bajan, without ever making any inquiry, without asking us a single question we are dispensed the same fate as that of Mr. Madon. Throwing out complainants one by one is a shrewd technique introduced by Parsi Panchayat to prove the innocence of culprits and suspects.

Mr. Bajan has tutored Lady Jehangir to go one stage further and devised ways and means for her to declare publicly that these two men enjoy her confidence. What a choice for Lady Jehangir to make? Is it

confidence or confidence trick to entrap innocent and unwary members of her community? Dear Readers, can you put your faith in any person singly or in collusion with such history on record of Parsi Panchayat itself?

Lady Jehangir thinks that whatever Bajan asks her to do is to be implemented. So she thoughtlessly implemented removal of Bulsara and expulsion of Warden. Thank God! There is no ex-communication in Parsis - otherwise Bajan would have induced the Lady and she would have surely attempted it for the very reason that such opportunity was created for her by the man in whom she declares her faith and confidence.

Now let us come to the real basic issue. The community is told that the auditors on surprise visit checked the books and have reported everything proper. May we know when was that surprise visit made, who were the juniors of Messrs. Kpadia & Damania, the auditors of Parsi Panchayat who paid that surprise visit? Assuming that they did pay visit were they shown the most controversial log-book containing signatures of Mr. Anklesaria, Mr. Bulsara and linear scratches by van-driver Henry DeSouza in blank columns of Chalan numbers. If that log-book is given for inspection, every page of it must have the rubber stamp of K&D, i.e. Messrs. Kapadia & Damania. Mr. Manek Mistry is the Trustee in charge of accounts. The public demands from him confirmation of these facts and inspection of that log-book. Further details of the time, the date and the names of juniors attending the Press on a surprise visit should be available from the service record of Messrs. Kapadia & Damania for that day. Mr. Manek Mistry is honour bound to inquire of M/s. Kapadia and Damania for all that information. The story floating around Parsi Panchayat is that once when a surprise visit was paid Mr. Bajan raised hell with juniors, sent them back and told them not to come without first informing him. World over account books are open to inspection at any time. Bajan's is very specialised confidential accounting to be guarded against any evil. Mr. Mistry must

inquire of Messrs. Kapadia & Damania and verify whether this story afloat is true or not true. Can the Trustees deny that Bajan wrote a very insulting and offensive letter to the Chairman questioning the Chairman's authority to depute auditors for a surprise check? Such offensive letter written by a subordinate (Bajan) to the Chairman would normally warrant immediate dismissal.

On 9th February 1971 I wrote a letter to Mr. Mistry asking him why over months the Trustees could not secure the controvertial log-book we were asking for inspection and made a sarcastic note "You are an admirable lot." I sent a copy of that letter to Messrs. Kapadia & Damania, Panchayat's auditors. Within a couple of days I met Mr. Damania in a social function. There I asked him whether he had received a copy of my letter to Trustees and what he had done about it. He told me "I cannot act on suggestions from people outside. I must get instructions from the Trustees." This suggests that the statement of any surprise visit prior to this date is a vague throw in the face of the public. First inspection must have occurred after this date and even to that all the above said basic inquiry items are equally applicable.

By suggestion of Mr. Bajan the "Yes! Lady" (after the phrase "Yes man") has given her consent to appoint security guards to stop Bulsara and myself from enterinng the Press premises. Other Trustee Sahibs if not previously identified, will you be able

to enter the premises or not without the prior permission of your two most faithful and trustworthy servants defended in your declaration of faith.? Kindly determine that before you go in.

Bajan and Vesuna are the pampered pets of Lady Jehangir raised to the level of Tardeo Village Patels, sitting cosily encamped under shadow of Lady's protective bounty. People call this glorious sitation "Harm from Charm" — the charm of Ladyship's personality, purse and purposelessness and the harm to men of courage and conviction sacrificed for her sport. May we ask Ladyship what determines her choice for Vesuna and Bajan, the supporter of Vesuna, when your own office records are so condemning and whereas Bulsara has high reputation for unimpeachable character, mountain high credits and credentials? Is such choice an anomaly or an ignominy? If the Lady is confused confounded by Bajan, ye, Six Little Men grow bigger and seek more light — I do not mean just open your shutters wider. Think of throwing off those two declared faithful and trust-worthy as an experiment in truth.

"Aa maanvi shaa kaamnaa
Je maanvi dushan juve,
Aa maanvinnaa kaam shaa
Je maanvi bhushan Khuve."

P. B. Warden.
31-5-1971

With Compliments of

H. M. MEHTA & CO.

COTTON MERCHANTS

Parsiana May 1971

UNITED MOTORS (INDIA) LIMITED

AUTHORISED DEALERS OF

TATA DIESEL VEHICLES AND BUS CHASSIS

for

BOMBAY - THANA - KOLABA and RATNAGIRI

DISTRICTS IN MAHARASHTRA.

**Jobs of Servicing, Repairs, Complete
Overhauling of Engines Undertaken.
Efficiency and Good Workmanship is
the Motto of the Work-Shop.**

**WORKSHOP - AT ARTHUR BUNDER ROAD, COLABA
BOMBAY-5, (NEAR RADIO CLUB.)**

TELEPHONE: 211031,

Spare Parts Sales Depot and Car-Workshop

AT 39 N. S. PATKAR MARG BOMBAY

TELEPHONES 357616/357617/357618

DEALERS FOR

**TATA
DIESEL VEHICLES**

WARDEN IS GOOD FOR SANDALWOOD

**WARDEN'S
[MYSORE]
PVT. LTD.**

Tel. 371464

- (1) H. O. 378, Grant Road. Bombay 7.
- (2) Jn. of Gowalia Talao and Forjett Street.

**VISIT OUR
EVERYMAN'S GALLERY
AT**

- (3) 621, Girgaum Road, opp. Anjuman fire Temple.

P. N. Mehta Education Trust

RUNS

Boys' Town

NASIK

We invite attention of parents to this famous Boarding School
for boys of all ages and all communities.

**Efficient staff—Individual attention—Hygienically
wholesome diet—Opportunity for out-door sports—
Open-air games—Care of health—Building of
character along with sound education**

**The late Sheth P. N. Mehta's Munificence
HAS MADE BOYS' TOWN A MONUMENTAL EDUCATIONAL
INSTITUTION OF REPUTE.**

(Concessions to Parsee Students will be considered by the Trustees)

Inquiries—Mr. Bejon N. Desai, M.A., B.T. Principal.

WITH BEST COMPLIMENTS

FROM

SORABJI NOWROJI & CO.

SERVING THE NEEDS OF INDUSTRY SINCE ONE CENTURY
OLDEST EXPORTERS & LARGEST STOCKIST OF

SANDALWOOD — SANDALWOOD OIL — PALMAROSA OIL

16, Horniman Circle, Fort, BOMBAY-1.

Whole Sale Depot :	Tel No. Head Office	Grant Rd. Branch	Bazar Gate Branch
105, Kazi Syed St.,	252895	22, Charni Rd. Junction.	Opp. The Agiary
Bombay-3.	253470	Tel No. 351637	Tel No. 261573
Tel. No. 331275-323262	252410		

MAZAGOAN OIL FACTORY TEL NO. 378316.

“DIANA CLEANING PASTE”

For Spotless Cleaning, Washing, Cooking Utensils, Crockery, Cutlery,
Glasswork, Enamelware, Marble, Tiles, Metal, Floors, etc.

Free Delivery From COLABA To MAHIM. Phone or Drop A CARD.

PACKINGS:—

25-00 Kgs. Tin	3-00 Kgs. Tin
6-00 Kgs. Tin	1-50 Kg. Tin

DIANA SOAP CO.

Sussex Road, Byculla, BOMBAY-27. DD.

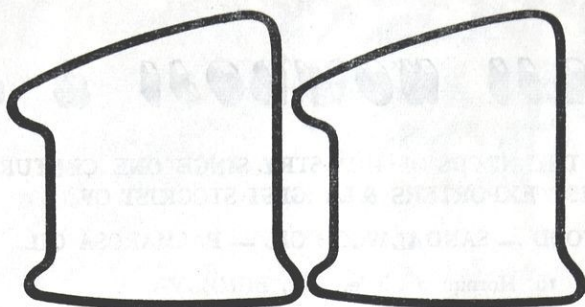
Phone. 373799

Also available at all Leading Stores.

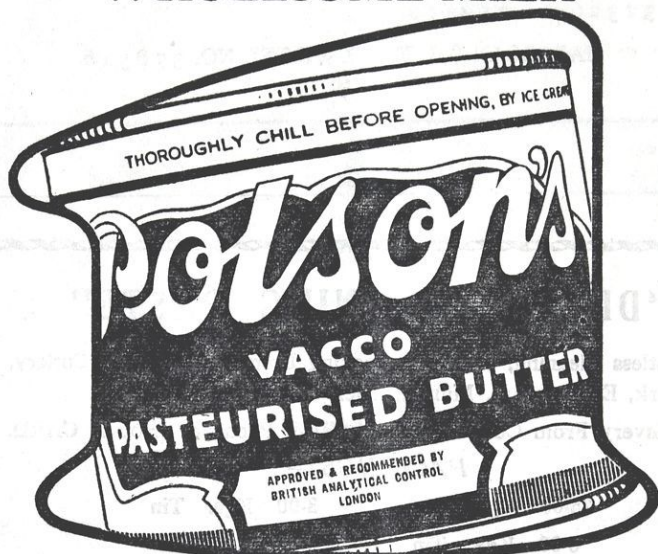
Distributors:

G. ATHERTON & CO. (P.) LTD.

BOMBAY-1 BR.

11 LITRES OF WHOLESOME MILK

GO INTO MAKING 1 KILO OF POLSON'S BUTTER

Yes, in every kilo of Polson's Butter you use, there is the essential goodness of 11 litres of creamy milk. This is why Polson's Butter is so tasty, so flavourful,

so good for health! Available in packets of 100 g and 400 g and tins of 200 g, 400 g and 3 kg.

Collect gift coupons for gifts that please

POLSON LIMITED
BOMBAY □ ANAND □ PATNA

પારસી પંચાયતના ત્રસ્ટીઓનો “પારસીયાના” વિરૂધ્ધનો જુઠાણાંની જવાબદારી જોરી લેતો હુલો લેખ

કચસરે-હીંદ

તા. ૨૩ મી મે, ૧૯૭૧.

ગોદરેજ પ્રેસ પ્રકરણ

ટ્રસ્ટીઓનો ડો. પેસોતન

વોરડનને જવાબ

“અમોને મી. બજા પર પુરો વીધાસ છે”

મી. ઓડીટર,

‘પારસીઆના’ના એપ્રિલ ૧૯૭૧ના અંકમાં “Facts and Fakes of Parsi Punchayat” એ મથાળાં હેઠળ પ્રગટ થયેલા ડો. પી. બી. વોરડનના લેખ ઉપર પંચાયતના ટ્રસ્ટીઓનું ધ્યાન ખેંચવામાં આવ્યું છે.

ટ્રસ્ટીઓ અત્યારસુધી ‘ગોદરેજ મેમોરીઅલ પ્રેસ’માં ગયેલી કહેવાતી ખોટો બાબે પારસી છાપાઓમાં જે વીવાદ ચાલી રહ્યો છે તેનાથી દુર રહ્યા છે છતાં તેઓની ચુપકીદીનો ખોટો અર્થ ન ઉભા થાય એ જોતાં ટ્રસ્ટીઓએ આ પત્ર પ્રગટ કરવાનું ઠરાવ્યું છે.

ટ્રસ્ટીઓ ડો. વોરડન મારફતે તેઓ સામે તેમજ ગોદરેજ પ્રેસના સ્ટાફના અને મરદો માટેના ઈન્ડસ્ટ્રીઅલ ઈન્સ્ટીટ્યુટના સ્ટાફના અમુક સભ્યો સામે કરાયેલા ખોટા આક્ષેપોનો ઈનકાર કરે છે.

મી. બજામાં સંપૂર્ણ વીધાસ

ખાસ કરીને ટ્રસ્ટીઓ અમારા એડમીનીસ્ટ્રેટર મી. બજા અને મી. વેસુના વચ્ચેની અઠડામણનો ઈનકાર કરે છે. આ કહેવાતી કોઈપણ રીતની અઠડામણ ઉભી થઈ નથી. ટ્રસ્ટીઓને મી. બજામાં તેમજ ગોદરેજ પ્રેસ અને મરદો માટેના ઈન્ડસ્ટ્રીઅલ ઈન્સ્ટીટ્યુટની કામગીરીમાં સંપૂર્ણ વીધાસ છે.

પ્રેસમાંથી ચલન વીના માલ બહાર જાય છે એમ કહેવું પણ ખોટું છે. નોંધાયેલી અમુક ફરીયાદોને લીધે પંચાયતના સ્ટેચ્યુટરી ઓડીટરોને પ્રેસની ઓર્ગેનીઝીશનની મુલાકાત વઈ તા. ૧લી ઓક્ટોબર ૧૯૭૦ થી તે તા. ૩૧મી જાન્યુઆરી ૧૯૭૧ સુધીના

હીસાબો માટે થયેલી ફરીયાદો કેટલે અંશે ખરી છે તે તપાસવાની વીનંતી કરવામાં આવી હતી. જે માટેનો ઓડીટરોનો રીપોર્ટ નીચે મુજબ છે.

“અમોએ ડીલીવરી વેન લોગ બુકમાં અવલોકન દરમ્યાનના ગાળા સુધીમાં નોંધાયેલી એન્ટ્રીઓ તપાસતાં એમ માલમ પડ્યું છે કે પ્રેસમાંથી જે માલ બહાર જાય છે તેની એન્ટ્રીઓ સામે ચલનો અને માલની યાદી તૈયાર કરવામાં આવી હતી. આ ઉપરાંત બંને સંસ્થાઓના Job registers પણ કાયદેસર (ખરી)ના છે તેમજ ઉપલા સમય દરમ્યાન થયેલા કામકાજના ચલનો અને તેની યાદીઓ તૈયાર કરવામાં આવી હતી.”

ચેરમેન સામે મી. બલસારાની નીમણૂક અને તેઓની ફરજે બાબે જે તહોમતો મુકાયા છે તે પણ ખોટાં છે. મી. બજાને પ્રેસને લગતા દરેક કામકાજના એડમીનીસ્ટ્રેટર તરીકે નીમવામાં આવ્યા હતા અને ચેરમેને મી. બલસારાને ખુલ્લે ખુલ્લું જાણવી દીધું હતું કે તેઓ (મી. બલસારા એ મી. બજાના હાથ નીચે કામ કરવું) પડશે, જે માટે મી. બલસારા તે વેળા મંજૂર થયા હતા.

અમારો આ પત્ર વાંચવાથી ખાત્રી થશે કે એ એક અસંતોષી માણસનો ઉભરોજ છે કે જે માણસ કોઈ પણ પ્રકારના બેહુદા તહોમતો મુકવા તૈયાર છે.

લી.

એન. એચ. વાસ્છા

જેડીયા સેક્ટરી

મુંબઈ પારસી પંચાયત

નોંધ : બાઈ હીરજબેદીન ત્રસ્ટીઓના ખુલાસા વિષેનો જે પત્ર તમે છાપ્યો છે તેનો તરજુમો તદ્દન ઉલટો થયેલો છે. અમે બજા અને વેસુના વચ્ચે Collusion એટલે હાથમાં હાથ મેલાવીનું કામ પાર ઉતરવાની દોસ્તી બાંધવી એમ કરીએ છીએ અને જે શબ્દોનો અર્થ અઠડામણ થાય છે તે શબ્દ Collision શબ્દ છે જે Collide અને અઠડાવું તે ઉપરથી નીકળેલો છે. ભુલ સુધારી લેજો. અમે તો શબ્દ Collusion વાપર્યા છે.

“ પારસીઆનાના ” એપ્રિલ ૧૯૭૧ ના અંકના વધારાએ (Supplement) કોમમા બળભળાત મથાવી મુકયા છે અને ત્રસ્ટીઓ કોમના સભ્યો ઉપર એઓના એક નોકર સોરાબ બરજેરજી બજાં અને તેમના દીવાજાન પ્રપંચોના ગોદીઆ શ્રી સોરાબ વેસુનાની શીખવણીથી કેટલો દોર ચલાવી રહ્યા તેનો હેવાલ વાંચી કોમ દિગમ્બ ઘઈ ગઈ. તે વધારામાં છપાયેલી વિગતોનો સારાંશ અત્રે આપવો જરૂરી છે કે તેના સાધન ધારા આખી હકીકત નવા વાંચનાર જાણી શકે.

પારસી પંચાયત તારદેવ ગામડીઆ કોલોની મધે ગોદરેજ મેમોરીયલ પ્રીટીંગ પ્રેસ અને તેના બાજુના ભાગમાં ઈંડસ્ટ્રીયલ ઈન્સ્ટીટ્યુટ એમ બે ઉદ્યોગો ચલાવે છે મી. રતી અરેશર બલસારા પ્રેસના મેનેજર હતા જેમને નાલાયક હીનપસ્તી ભર્યા પ્રપંચો યોજી પંચાયતે નિમેલા સોરાબ બરજેરજી બજા નામના ગણત્રીબાજ એકાઉન્ટએ ઈન્સ્ટીટ્યુટના મેનેજર શ્રી. સોરાબ વેસુના સાથે મઘીજઈ (Collusion) બલસારાને સંસ્થામાંથી બહાર કાઢી મુકયા અને જરથોસ્તીઓ મઘીજઈ એક નામકિત જરથોસ્તીનું કાટલુ કાઢી નાંખ્યું. વેસુનાના હાથ તળેનું ખાતું લીફાફા (એનવેલપ) બનાવે છે જેમાં બલસારાએ અને મે. પારસીયાનાના અધિપતીએ) ઘાલમેલ જઈ તેની ફરિઆદ ત્રસ્ટીસાહેબો ઉપર મોકળી નતિજામાં કાંઈ પણ તલ્લાસ કર્યા વિના અમને એક પણ વખત પુછયા યા બોલાવ્યા વગર બજાના પ્રપંચો ઉપરજ આધાર રાખીને પહેલે મને પ્રેસમાં દાખલ થવાની મનાઈ કરતે. સંદેશો મોકલ્યા. તેમાં કાંઈ પણ કારણ બતાવેલું નહિ. ખરું કારણ તો એ હતું કે હું બલસારાના સાથીદાર તરીકે એનવેલપ ખાતામાં જે ગેરરીતીઓ ચાલી રહી હતી તેની મે લેખીત ફરિઆદો ત્રસ્ટી સાહેબો ઉપર મોકલી ને તેમાં સોરાબદાડ વિષે જણાવ્યું કે તમારા કહેવાતા વહીવટકર્તા જ્યા પણ બલસારાની વાત હોય છે ત્યાં અતી જપટો રાખે છે ને જ્યા વેસુનાની વાત હોય છે ત્યાં નાખતી યાં આંખ મિચામના કરે છે. તેના પરિણામે એનવેલપ ખાતા માટે મે નીચલી ફરિઆદો લખી મોકલી.

૧) ત્રસ્ટ એક સાલમાં રૂ. ૮૦,૦૦૦ જેટલી રકમ બહારના લીફાફા બનાવનારાઓને આપે છે. તેઓ હાથથી લીફાફા બનાવનારા છે.

૨) લીફાફા ખાતામાં ફાલતુ જગા છે. વપરાસમાં લીધેલી જગા ૩૦'x૨૫' છે. નહિ વપરાતી જગા ૩૦'x૪૦' છે અને જેટલા જેઈએ એટલા કામદારો રોજીદા વેતન ઉપર મલે છે.

૩) આપના ખાતામાં ૧૦૦૦ પરબીડીઆ દીઠ રોજી રૂ. ૨ આપ્યે છીએ. બહાર આપનામાં આવતા કામ માટે ૧૦૦૦ લીફાફા દીઠ રૂ. ૨-૫૦ આપ્યે છીએ. આ ગાળો શુ કામ હોવો જેઈએ. તેનો ફાયડો કોણ ઉઠાવે છે. આ બહાર જતો પૈસા અટકાવવા માટે ખાતાના બે સદગૃહસ્થો શ્રી દા વાલાએ અને શ્રી. અરુલેસરીઆએ વહીવટ કરતા

બજાનું ધ્યાક ખેર્યું હતું પણ બજા સાથે વેસુનાની દોસ્તી ભારે જામી ગયેલી હવાથી “સોરાબદાડ” તો જે વેસુના કરે તેજ કરે. સોરાબ બજાં એક અથોરનાઝાદા હોવાથી જ્યારે હું એમને “સોરાબદાડ” કરી સંબોધુ ત્યારે હું તેમનામા અથોરનાનોના જે ૧૮ સદગૃહો આપણા ધર્મના પુસ્તકોમાં વર્ણવેલા છે તેની યાદ કરાઉં છું.

૪) આમ માલ રોજ બહાર જાય ને પાછો આવે તેમા અતિષ્ઠ દાખલ થાય એ સંભાવિક છે અને તેમ થાય પણ છે એવા અમારી નજરે જોયેલો અને બીજા ઘણાઓએ જોયેલા અનુભવ છે.

૫) આવીરીતે ઘણીવાર ચલન વગર માલ બહાર મોકલાતો હતો ને તે વેળાએ મોટર વેનના ડ્રાઈવરને “લોગ-બુક” આપવામાં આવી હતી તેમા દરેક વખતે ચલનના નંબરની નોંધ હતી નહિ અને કોલમ ખાલી રખાતી હતી. આ બહુ વાધાભરી રીતે કામ ચાલતું હતું અને તેનો પુરાવો સ્થાપિત કરવા મોટર ડ્રાઈવર હેનરી ડીસોઝા પાસે તે ખાલી જગાઓમાં મે લીટીઓ દોરવાવી હતી. તેજ “લોગ-બુકમા” સદગૃહસ્ત અંકલેસરીઆ ને તે વખતના મેનેજર શ્રી. બલસારાની સહીઓ છે. મહીનાઓ સુધી અમે ત્રસ્ટીસાહેબોને જણાવ્યા કીધું કે આ ચોપડાનો તુરતમા કબજે લ્યો પરંતુ તેઓએ તેમ ક્યું નહિ કારણ તેમાં લેડી જહાંગીરનો વગવસીલો ચઢી ગયો અને એ ચોપડીની તપાસ થાય ને તેમા ચલનની કોલમો ખાલી મળે તો લેડીજહાંગીરના માનીતા સોરાબ બજાની કહેવાતી શિસ્તપુર્વક કામગીરી વિષે શંકા ઉભી થાય. કોમને નુકસાન થાય તેમા લેડીજહાંગીરને વાંધો લાગતો હોય એમ દેખાતું નહતું પણ બજાની આંટને વાંધો થાય તેની લેડીજહાંગીરને વધુ દાઝ હતી કારણ કે આ માણસને લેડીજહાંગીર શ્રી. માનેક મીઝીની સંમતીથી બેસાડી દીધો હતો અને મુરદા બહેશત જાઓ કે દોજખ બજાને ટેકવી રાખવો જહતો અને હરેક વખતે જ્યારે ત્રસ્ટીઓની મીટીંગોમાં તપાસ ચલાવવાનો સવાલ આવે ત્યારે લેડીજહાંગીરની ગોઠવી રાખેલી બહુમતીથી તેને ઉદાડીદઈ બજાની ગેરરીતીઓને અને ગેરવર્તણૂકોને સહાયતા આપી હતી. આ તમારી જાણીતી ને માનીતી પારસી-પંચાયતની મીટીંગોના ભીતરનો ભાસ છે જેમા કેટલાક સભ્યોની બજાને બરતરફ કરી અને કાઠીમુકવાની ભલામણ પણ ફગાઈ ગઈ હતી અને આજે કોમના શીરે આ વ્યકિતએ બોજા સમાન ચાલુ રહ્યા છે. બજા-વેસુનાની જોડીમાં શુ એવી લાયકાત છે કે લેડીજહાંગીરનો સહાયો ને બીજા ત્રસ્ટીઓની હુમકા ઉપર આવી બિનઈચ્છિતસ્થિતી ચાલુ રહે તે પાછળથી તપાસીયું.

૬) લોગ-બુકમાં કેટલો માલ જતો તેના આકડા શંકા ઉપજવનારા હતા. વધુ માલ ચાલી જતો હતો.

૭) બહાર બનાવવા આપેલા પરબીડીઆમાંથી કેટલો માલ પાછો આવતો ને તેલોઈ કે મોજાઈ લેવાતો હતો નહી.

૮) નફો બતાવાય તેટલાજ સુધી ત્રસ્ટીઓની જોખમદારી નથી. કાયદાપૂર્વક અને નિતી લેખે જેટલી આવક થવી જોઈએ તેટલી સઘળી આવક ત્રસ્ટ માટે મેળવવીજ જોઈએ એવી તેઓને માથે ફરજ છે.

૯) સાચુ સદાકાલ સાચુજ રહે છે. ત્રસ્ટી સાહેબોએ જે જાહેરાત આપી છે તે સચ્ચાઈ વગરની અને અગત્યના મુદ્દાઓને છેડીદઈ તરીખરી પર ઉતારી મુકી છે તેને તપાસીએ.

જમે—જમથદેના શનીવાર તા ૨૨ મી મે ૧૯૭૧ના અંકમાં અને કયસ-રેહીદના આનવજ તા. ૨૩ મી મે ૧૯૭૧ ના અંકમાં પારસી પંચાયતના ટ્રસ્ટીઓનો મારા પારસીયાના ના એપ્રીલ અંકમાં Facts and Fakes of Parsi Panchayat (પારસી પંચાયતની વિગતો અને બનાવતી વાતો) ની આરટીક્લ વિષે જે ખુલાસો પત્ર છાપવા માટે મોકળ્યો તે વાંચી મને ભારે અચંબો લાગે છે. “પારસીયાના” ઉપરજ નવાબ ખરેખર તો મોકલવો હતો તે માટે હીમત હતી નહિ. આપણને કામ સાથ વાત સામાન્યરીતે એ ઘડ-પૂછાડ વગરનો અને કાંઈક અશે અસત્ય વિગતો સાથનો લુલો લંગડો બચાવ પેશ કરે છે. એમા ત્રસ્ટી સાહેબો જણાવે છે કે જે આશોપો અમે મુક્યા છે તે નાપાયાદાર છે. એ સાહેબોએ કેટલા પાયા તપાસાવ્યા હતા અને ક્યારે? તેની કંઈ વિગત જાણીબુજીને લખીજ નથી. નવેંબર ૧૯૭૦ થી એપ્રીલ ૧૯૭૧ સુધી જે વખત એઓએ ખામોશીમાં ગાલ્યો હતા તે પોતાની ગરજ ગાળ્યો હતા. તે વખત ઈચ્છાપૂર્વક અમારા આશોપોનો ઘાંકપીછાડો કરવા, ખરી વિગતોમા ફેરફાર કરી લેવા અને સાહદતોનો નાશ કરવામા વાપર્યો હતો અને આવુ કરવાને માટેજ વેસુના સિવાય બીજાઓને અને ખાસ કરીને શ્રી બલસારાને અને મને અતીપ્ય ખાનગીરીતે જે કાંઈ અંદરના ઓરડામાં ચાલી રહેલુ હતુ ત્યાથી દૂર રાખ્યા હતા અને ત્યા અને તે તરફ આવવાની ખુલ્લી મનાઈ હતી. વેસુનામાં એવા કયા ઉમદા સદગુણો ભરાઈ રહેલા હતા અને અમને કયા હુતરાએ કરડલા હતા કે આવો ભેદભાવ જરી રાખવામાં અને જરી રખાવવામાં જાણી બુજીને કેટલાક ત્રસ્ટી સાહેબોએ પોતાના હથ ખરડાવા દીધા હતા. ત્રસ્ટી સાહેબો ઉપર લખેલા કાગળમાં ખુલ્લેખુલ્લુ મે જણાવ્યુ છે કે જ્યાં પણ અતિપ્ય ખાનગીપણુ હોય ત્યાં કાંઈ પણ કાળું ઘોળુ અને બડીવું ટુંજવુ હોયજ છે. જ્યાં ભિતી છે ત્યા નીતી હોતી નથી. કાળાઘોળાના ખાનગી પણાં માટે તેઓએ પોતેજ ખાસ “Chicanery Chamber” મી. બજાંને માટે બનાવી આપ્યો હતો તો પછી એમાં જવાબ શું બાકી રહ્યો કે આપે.

શ્રી. વેસુનાને ખરતી આપવાની મી. મીઝીની ભલામણ સાથે શ્રી. બજાંએ જે હોય તે કામ હાથ ધર્યું હતુ. મી. મીઝીએ ખુલ્લે ખુલ્લું કહેલુ હતુ કે જ્યા સુધી વેસુના જશે નહી ત્યાં સુધી પંચાયતના ખાતાનો વહીવત સ્વચ્છ

બનશે નહિ. એવું જાણવા છતાં બજાં વેસુનાના ઈષ મીત્ર થઈ ગયા અને બલસારાનું કાટળું કાઢવા માટે હરેક અને દરેક પ્રયોગો અને પ્રપંચો રચ્યા ગયા. એમાં બજાંએ પોતાની મેલી ધ્યાનત ખાનગી રાખી નથી. મી. દારૂવાલાને અને ડીલીવરી વેનના ડ્રાઈવરને સુધાં ખુલ્લે ખુલ્લું કહેલુ છે કે બલસારાને તોંડુ બહાર કાઢીશજ “અગર એ રહે નહિ તોંડુ રહુ” આ બજાં અને વેસુના એકમેક સાથે મળી જવાનું (Collusion) નહિ તો શું છે? બંને ખાતાઓના ઉપરીઓ અને કામદારોએ આ સંઘળું નજરોનજર જોયેલું છે. એક ખુલ્લી સ્વતંત્ર તપાસ શરૂ કરો અને કામદારોને ખાતરી આપો કે તેઓને સાચુ બોલવા માટે અને ખરી હકીકત દર્શાવવા માટે નોકરીમાંથી બરતરફ કરવામાં આવશે નહી. માનવંત ત્રસ્ટી સાહેબો એટલીતો તમારી ફરજ કોમના હીતમાં બજાંવો પછી બજાં-વેસુનાની જોડીમાં તમારી વિશ્વાસની મોટી મોટીવાતો કરો.

તમારા ઓડીટરોએ તમને સંતોષકારક જવાબ મોકળ્યો તેથી શું થયું? માલોની ચલનો વગર ડીલીવરી ક્યારે ને ક્યે દીવસોએ થઈ અને ચલણો અને ઈનવોઈસો ક્યારે તૈયાર થયાં તેની જાણ ઓડીટરોને હોતી નથી એનીજ ઉપર બસસારા અને મે ત્રસ્ટીત્રા ઉપર ફરિઆદો કીધી છે અને એનેજ વખત મળતાં આડીઅવળી વિગતોની સાફસુફી કરી લઈ અને સાહદતોનો નાશ કરી દઈ સઘળું સીધુ છે એમ ભરમાવીને બતાવવામાં આવ્યું હોવુંજ જોઈએ. ચલણો વગર માલ કચકઈ વખતે બહાર ગયો છે એતો અમારી નજરે જોયેલી વાત છે. ડ્રાઈવર હેનરીને કચકઈ વખતે વેસુનાએ અને ચલણ બનાવનારા વેસુનાના માનીતા ડોસાજી મી. રાઈટરે કહ્યું છે “તુમકો ચલન સાથ કયા કામહથ, તુમકુ કહેગા ઉપર માલ દે કે આવ. ચલણ હમ લોક પીછેસે ભેજ દયેગા” એવા ચલણ વગરનાં Log-Book માની ખાલી કોલમોમાં ખુદ મારી દોરવણીથી ડ્રાઈવર હેનરીએ પોતાને હાથે લીટા દોર્યા છે. તેજ લોગ-બુકમાં મી. અંકલેસરીયા અને મી. બલસારાની પણ સહીઓ છે, તે લોગ બુક કયાં છે? તેવી લોગ-બુકનો ભાવાર્થ શું? બહાર કાઢોએ લોગ-બુક અને છોડો ઘાંકપી છોડો. એઈ સત્ય પાછળ જવું તે જુઠાનુંજ છે ઉઘરની આ પારથી બીજી પાર માલ લેવા આપવા માટે આજ તમારા વિશ્વાસુ બજાં બલસારા પાસે ચલણ બનાવાવતા હતા તેજ બજાં તમારા વિશ્વાસુ વેસુનાનો માલ ચલણ વગર ગામમાં શા માટે છૂટથી જવા દેતા હતા? એનો જવાબ શું હો. એના જવાબ ત્રસ્ટીઓ ખાઈ ગયા છે, એનો જવાબ ઓડીટરો પાસેથી મેળવી શકાતો નથી. ત્રસ્ટી સાહેબોને ઓડીટરોના રીપોર્ટ પ્રગટ કરવા કોણ ભલામણ કરી? આસ્તે રહીને મી. બજાંએજ ભલામણ કરી હશે; એઓ પુરેપુરી રીતે જાણે છે કે ઓડીટરો તો તેઓના હાથમાં જે ચોપડાંઓ અને જે કાગળીઓ આ મુકાય ફકટ તૈનીજ ઉપર પોતાનો અભિપ્રાય લખે કામકાજના અનિષ્ટો અને ગેરરીતીઓ વિષે તેઓ કાંઈ જાણી પણ નહિ શકે અને તેની ખોજ પણ કરે નહિ. ઓડીટરોને આપેલા કાગળો ને ચોપડીઓ કોણ

ફેરફાર કરી લખ્યા તેની વિગત આપો, તેજ જાણવા જેવી વસ્તુ છે. બાકી ઓડીટરનો રીપોર્ટ એટલે થોડાક ત્રસ્તીઓ તરફથી જનતાની આંખમાં ધુળ ફેંકવાની વાત છે સૌ કોઈ જાણે છે અને સરકારથી જાણે છે કે આકરા કરવેરા છતાં પૈસાવાલા વધુ પૈસાદાર થતા જાય છે ને ગરીબો વધુ ગરીબ બનતા જાય છે ગરીબોને તો ઓડીટ કે ઓડીટરનું કાંઈકામ હોતું નથી. ફૂકટ પૈસાવાલા ઓજા ઓડીટરના રીપોર્ટ છતાં વધુ ને વધુ પૈસાદાર થાય છે. તે કેમ બનતું હશે ? મી. બજાંને પુછજેની કે તમારી પાસે આવો મદારીનો ખેલ શા માટે પ્રગટ કરાવ્યો ?

ત્રસ્તી સાહેબો પોતાનો લુભો બચાવ કરે છે કે “પારસીયાના”નો લેખ તો નારાજ બનેલા (Disgruntled) અને અસંતોષી (Disatisfied) ઓના બખાળા છે, આવા જવાબનો કંઈ અર્થ નથી. અમે નારાજ અને અસંતોષી તમારા કયા કામોથી અને તમારી કઈ કઈ ફરજ વિમુખતા (Failure in Carrying out your duties) થી થયા છીએ તે બતાવો તોજ તમને આવા તુચ્છકાર ભર્યા સબ્બો વાપરવોનો હક મળશે. ત્યાં સુધી તમે અમારા માટે આવું કહી શકો નહીં.

વધુમાં કોમ જાણવા માગે છે કે આ ઘંગઘડા વગરના ખુલાસા પત્ર ઉપર કયા કયા ત્રસ્તીઓએ પોતાની સહી મુકી છે ? મારા પારસીયાનાના એપ્રીલના લેખમાં મેં ચાર જણાની યોગદી જે બજાંની બાજીને ટેકવી રાખતી હતી તેમા માનવંત લેડીજહાંગીર, મી. એરથ નાદશાહ, મી. બમન બહેરામ અને ડો. અરુપી ગોળવાલાના નામો આપ્યાં હતાં.

મને જણાવવાને ભારે ખુશાલી લાગે છે કે મારો એપ્રીલી માસનો લેખ વાંચ્યા પછી મારા માનવંત Professional Brother ડોક્ટર સાહેબ અરુપી ફરામશેઝ ગોળવાલાની ખાતરી થઈ છે કે મારા લખાણમાં જરૂર કંઈ સત્ય છે તેથી મી. બમનબહેરામ જેઓ ડોક્ટર સાહેબ આગળ સહી મુકવા માટે સિફારસ લઈ આવ્યા ત્યારે ડોક્ટર સાહેબ ગુસ્સે થઈ આ ભલામણને તુચ્છકારી કાઢી અને સહી મુકવા સાફ ના કહી દીધું સાબાસ અરુપી ભાઈ સાબાસ ધન છે તારી બુદ્ધિને, આબાદ રહે તારી સમજ શક્તિ જેનાથી તું પ્રપંચ પામી ગયો. જે ભલુકામ એ કીધું છે અને જે બધાં ભલાં કામો તારા નીખાલસ હાથોમાં ધર્યાં છે તે તારી સચ્ચાઈની ઘગશની ઝનથો પરીપૂર્ણ થાઓ આમીન.

શેઠજી હાંસીટીઆના અચાનક ભટો દરમ્યાન મેં પુછ્યું કે સાહેબો તમે શું ચલાવો છો ? ગોદરેજ પ્રેસ કે Mini Gestapo ? એવણે કહ્યું કે સબુરી ધરો, પરવરદગારનો હાથ ચાલવા માંડ્યો છે. સૌ સાડજ થશે (એ ભલા ભાઈએ પણ સહી કરી નથી.)

શેઠજી માનકે મીઝીના વિચારોથી તો સૌ વાકેફ છે. એઓની સહી તો હોઈ શકેજ નહીં એટલે મેં તલ્લાસ કરીજ નથી.

શેઠજી સાહેબ શેઠ નાદરશાહ મુલ્લાં માટેનો જે ખુલાસો આપ્યો છે તે સાવ ખોટો છે. એ ભલા ભાઈને માટે મારે કશું તેજદાર લખવું નથી. સૌ નાના યા મોટા સંજોગના ભાગ હોય છે. હું એટલુજ લખીશ કે એવણે સાએસો ટકા શ્રી. બલસારાને ખાતરી આપી હતી કે બજાં એવણના કામની વચ્ચે આવશે નહિ. બલસારા પ્રેક્ષતા સંચાલનના પુરેપુરા પુરેપુરા એકલા અધિકારી રહેશે. ઉપલી વીગત મેં ત્રસ્તી સાહેબો ઉપર વારંવાર લખેલા કાગળોમા ટાંકીબતાવી છે, તેથીએ વાત વીસરાઈ કે ભુલાઈ ગયેલી હોય એમ પણ નથીજ. મી. બમનબહેરામને લખેલા કાગળમાં તો એટલા સુધી સ્પષ્ટ મેં લખ્યું છે કે શું શેઠ નાદરશાહ મુલ્લાં પણ સોગનપર આ વાતનો ઈનકાર કરશે ? પ્રેક્ષમાં બજાં અને બલસારા વચ્ચે આટલી બધી હોજ તોજ ચાલુ થતી હોતો છતાં અને બલસારા શેઠ મુલ્લાંની ઓફીસમાં વારંવાર જઈ મલી આવ્યા છતાં એક પણ વખત બલસારાને મુલ્લાં શેઠે કહ્યું નથી કે બજાં ઉપરી છે ને તમારે એવણનું માનવું પડશે તો બલસારાએ કાળા ચોરની આગળ બજાંના હાથ તળે રહેવા કબુલ્યું હતું ? ત્રસ્તીઓએ બલસારા પર બે લાઈન કદી પણ લખીને મોકળી નથી કે બજાં બલસારાના ઉપરી છે તેવું જે કાગળ આવતે તો બલસારા અને હું તરત પ્રેસ છોડી અમારો બીજો બદોબસ્ત કરી લેતે. કામ એક સુખ છે. બજાં સાથે કામ કરવું એ દુઃખ છે ખરી વીગત એમ છે કે આવા જુદાણા ખુલાસા ઉપર મુલ્લાં શેઠ પણ સહી કરવાના કહ્યાથી બમનબહેરામને લેડીજહાંગીરના બાબને માન આપવાની ઘણી આજીજી કરી ત્યારે મુલ્લાં શેઠ થોડે અંશે નાખતી કીધી અને સહી નથી કરી પરંતુ પોતાની સહી વગર (સાતમાંથી ચાર જણ થવા જેઈએ તેથી) આ જુદો ખુલાસો પ્રસન્ને આપવાની રજા આપી. ખરી હકીકત વિષે બલસારા અને હું ઉદવાડાના પવીત્ર આતશ બહેરામમાં જઈ ત્યાં સોગંદ લઈ જનતાને તે સ્વાધીન કરીશુ. અમે બે થડ કલાસમાં જવાના છીએ.

જે પણ નાલાયક વ્યક્તિએ અમારા ચેરમેન સાહેબના સાફ અને સ્વચ્છ મોઢાંમાં જે સાવ જુદા શબ્દો ઘુસાડ્યા છે તેને અમારી સાથે ઉદવાડા આતશબહેરામ સાહેબના કેબલા આગળ આવી અમારી સાથે સોગંદવિધિ કરવાને આમંત્રણ આપું છું, અમને સાથ આપનાર એ ગૃહસ્થ સાથે આખરુદાર અને માનભર્યું વર્તણૂક ચલાવવાનું અમે વચન આપ્યે છીએ અને તે ભાઈને પોતાના મન મુજબની સોગનવિધિ કરવાને તે મુખત્યાર રહેશે. એ ગૃહસ્થ પંચાયતના ત્રસ્તી સાહેબોનો પ્રતિનિધી હોતો જેઈએ પણ તે કમાંડર વારછા, સહી કરતાં, નહિ. આવા જહેરાનામા ઉપર તો ત્રસ્તી સાહેબોની પોતાની સહીઓ હોવી જેઈતી-પણ લાવે ક્યાંથી ? વાંચજ તો પક્કો ગૃસ્થ છે હલકું કામ એ કદીએ કરે નહીં હું એને સારી રીતે વરસાથી ઓળખું છું આ તો ના છૂટકે સેક્રેટરીની ફરજ અદા કરી છે. અમારી સાથે આવનારના માન મરતબા માટે અમે સઘળા પારસીઆનાના ખરચે ફર્સ્ટ કલાસમાં જાન-આવ કરીશુ અને બીજી સઘળી સગવડો પૂરી પાડવાનો તમામ ખર્ચ

“પારસીઆના” ઉપાડી લેશે કોણ આવશે તે જાણવશોજી. મુદત ૧ હફ્તે રાખી છે તેટલામાં નામ ઝામ મોકલશોજી.

છેવટમાં મોટે મોટે ખુલાસો આપો છો કે અમને ફલાનાયીનાઓમાં વિશ્વાસ છે. આ ચાર ગૃહસ્થોના વિચારો તો અમે દર્શાવ્યા હવે રહ્યા કોણ ? બાકીનાઓને વિશ્વાસ બતાવવાનો ઢોંગ કર્યા વિના છૂટકો નથી તે અમે જાણીએ છીએ. પરંતુ અમને એટલે જનતાને તેઓમા વિશ્વાસ નથી તેનું શું ? ખોટો ઢોંગી પ્રચાર તમને ઉગારી લઈ શકશે નહીં. જનતા આ વેળા દ્વંદ્વ મનથી પોતાનો નિર્ણય લેશે તેજ ખોટાના અવાજ તરીકે ખરો ન્યાયી થશે. આ સંસ્થા પારસી જનતાની છે ત્રસ્ટીઓની માલિકીની નથી એ ભુલવું નહિ. તમારા કહેવાતા વિશ્વાસમાંથી તો શ્વાસજ નીકળી ગયો છે.

જે ત્રસ્ટીઓને બજા-વેસુનાની જેડીમાં અખંડ વિશ્વાસ છે તો એવી મોઢેની બાંગનો કંઈ મક્કમ આધાર તે સાહેબોકને હોવો જોઈએ. અમારી પાસે તો નીચલા અખંડ પુરાવાઓ છે જેની કડી શ્રી વેસુનાની ૧૯૫૨ થી હાલ સુધીની કારકીડીમાં મલે છે તે જુવો.

૧) ૧૯૫૨ માં સર શાપુરજી બીલીમોરીઆ જોઓ પંચાયતના સરનશીન હતા તેઓએ વેસુના વિષે સખત ઝાટકણી કાઢેતો રીપોર્ટ પંચાયતના દફતર ઉપર મુકાવ્યો હતો. તે રીપોર્ટ મળ્યો છે.

૨) ત્યાર બાદ મી. ફીરોઝ હીલ્લુ જોઓ પંચાયતના જે વેળાએ એકાઉન્ટન્ટ હતા ત્યારની મી. વેસુનાની ચાલબાજી ઉપર સખત ટિકા કરી હતી. હીલ્લુ સાહેબ પોતે પારસી પંચાયતમાં હાજર થઈ સર્વે બાબદ ખુલ્લી કરવા જાતે આવતાર છે.

૩) ચાર વરસની વાત ઉપર ખાતાના એકાઉન્ટન્ટ શ્રી. માદને વેસુના માટે ફિરિઆદો નોંધાવી હતી. ફિરિઆદોમાં આ પણ ફિરિઆદ દેખાડી હતી કે તાતા પ્રેસમાં વરસમાં લગભગ એક લાખ રૂપીઆના પરબિડીઆં જતાં હતાં તેના પર કાંઈ પણ કમીશન કોઈને પણ નહિ આપવાનો ભલા મેનેજર સાહેબ શ્રી. રામુના ખુલ્લે ખુલ્લા હુકમ છતાં વેસુના ૧૦ કમીશન લગાડતા હતા અને તે રકમ જુદાજુદા નામે ખેચી લેવાતી હતી. શ્રી. માદનની તપાસમાં તો એવળના કહેવા મુજબ હસ્તી પણ નહિ ધરાવતા હોય એવા માણસોના નામે રકમો ખેચી લેવાતી હતી અને ચોકકસ રકમો તો કમીશનની પાવટી લઈ ટકાવારી વેપાર ચાલતો હતો. જ્યારે ખુદ શ્રી. માદનને મી. રામુએ પોતે કહ્યું કે આ કામમા કોઈપણ દલાલ, આદતિયા, કે વચગાલેના માણસો છેજ નહિ અને એ રકમ પુરેપુરી પારસી ગરીબ સંસ્થામા જાય અને રહે તેથી અમા કમીશન લગાડવાની શ્રીમાન રામુની સખત મનાઈ હતી. તે છતાં પાચ વરસ સુધીમાં રૂ. ૫૦,૦૦૦ તો સાહુકારીથી

ઉચકાઈ ગયા, શ્રી. માદને પોતે કરેલા આશોપોની ખુલ્લી સ્વતંત્ર તપાસ માગી ત્યારે ફક્ત ખાતાવારી તપાસ નિર્માઈ હતી તેના ન્યાયમૂર્તી તરીકે શ્રી. ગુસ્તાદ આંતીઆ બેસના હતા. ન્યાયમૂર્તીએ ન્યાય આપ્યો કે કમીશન લગાડવું એ તો એક પ્રચલિત રિવાજ છે એટલે એ કાંઈ ગુન્હા ભયું વર્તન કહેવાય નહીં. અને મી. માદનને રજા આપવી અને ખાતામા શાંતી સ્થાપવવી આ ચુકાદો સુપ્રીમ કોર્ટના ન્યાયમૂર્તીઓએ ખાસ ધ્યાનમાં રાખવા જેવો. છે અને Law Reporter માં જાલવી રાખવા જેવો છે, આ તપાસનાં સઘળાં કાગળો ચેરીટી કમીશનર ઉપર મોકલેલા છે. હાલ બે વરસ થયાં આ કમીશન લેવાનું બંધ થયું છે તે બચત માદનને આભારી છે. શ્રી. માદન હાલમાં સોફીયા કોલેજની પોલીટેકનીકની નવી આલીશાન ઈમારતના બીજે માલે વધુ પગાર શેકેલા છે, સત્ય મેવ જ્યતે.

૪) રૂ. ૪૫૦,૦૦૦ ની ખાટની તપાસ દરમ્યાન શ્રી. માનકે મીસ્ત્રીની ખાજમાં વેસુનાના હાથ મુર્તી સાથે કંઈક અંશે ખરડાયેલા મળ્યા હતા. તેથી મી. બજાને એઓએ જાણાવ્યું હતું કે વેસુનાને બહાર કાઢવો. વાતનો તદન ઉલટીજ બની ગઈ છે બજાં અને વેસુના તો ઈપ મીત્રો થઈ ગયા છે. શેઠની શિખામણ ઝાંખાં વેર.

૫) બલસારા-વોરડન તરફથી નોંધાવેલી ફિરિઆદો તો પાયા વગરની છે એવું બજા મારફતે હાલમાં તો જનતાને પંચાયતે સંભળાવી દીધું છે. આ જાહેરાત વેસુના અને પોતાના લુલા બચાવ અર્થે બજાની લખાવેલી છે. બમનબહેરામ સાહેબે બીજા ત્રસ્ટીઓમાં સહી મેળવવા પોતે હાથે જાતે ફેરવી છે, વાચ્યા સાહેબે છપાવી પ્રગટ કરી છે. એ સઘળી ગોળમાલ મુદદાની વાત ફક્ત એકજ છે કે અકલેસરીયા અને બલસારાતી સહીઓ સાથની ડ્રાઈવર હેનરી રીસોઝાની ચલનોની ખાલી જગામાં પાડેલી લીટીઓ સાથની જે લોગ-બુક છે તે હાજર કરો. બીજી વાત નહિ તેમાં છેકા છેક કે પાનાઓની હેરફેર મળે તો ત્રસ્ટીઓની ફરજ થું છે તે તેઓએ જાણવી જોઈએ. બાકી ઓડીટરના રીપોર્ટની વાતમાં માલ નથી.

કોમના હમદીન બાનુઓ અને ગૃહસ્થો વિશ્વાસ મુકવાલાયેકના આ છે બે નમુના જેમને પંચાયતના કોઈક ત્રસ્ટી સાહેબોએ તમારી સંમતી માટે હાજર કર્યા છે. જનતાને જેમ કહવામાં આવ્યું છે કે ઓડીટરે ઓચીંતી મુલાકાત લઈ ચોપડા તપાસ્યા એ સાવ જૂઠું છે. એવી ઓચીંતી મુલાકાત ઓડીટરના ક્યા જુનીયર અને કઈ તારીખે લીધેલી ? માની લઈએ કે એવું કાંઈ બન્યું હતું તો તેને આ વાંધાભરી લોગબુક બતાવવામાં આવી હતી કે ? જે બતાવવામાં આવી હોય તો આ લોગ બુકના પાને પાને K & D - Kapadia & Damania નો રબર સ્ટેપ લાગેલો હોવો જોઈએ. અને ફલાને દિવસે ફલાના જુનીયર મુલાકાત લીધી હતી તેની નોંધ તે દીવસના કામ કાજની નોંધમા કાપડીઆ અને દમનીઆની ઓફીસમાં મળવી જોઈએ. મહેરમાન શેઠશ્રી સાહેબ

શેઠ માનેકજી મીસ્ત્રી સાહેબ જ્યોત્સના પંચાયતના ફીનિસ અને એકાઉન્ટસના ખાતા જુએ છે તેઓ સાહેબને અરજ કરે છું કે કાપડીઆ અને દમનીઆમાંથી ઉપચાર રિગતોની તલ્લાસ કરી જનતાને ખરી હકીકતથી વાકેફ કરવી. જે વાત માંબળવામાં આવી છે તે એ છે કે એક વેળાએ ઓડીટરના એકજવાન મદદનીશ ઓચીટો આવી પુછ્યો હતો ત્યારે સોરાબદાડેએ શોરબકોર કરી મુક્યો હતો કે એ ને પહેલાંથી જાણત્યા વગર આવવું નહિ દુન્યાનો હિસાબ ભલે ખુલ્લો હોય પણ સોરાબદાડેએ જમાવેલો હીસાબ તો ઘણાજ ખાનગી છે અને કોઈની નજર લાગવી જોઈએ નહીં. આ વાત સાચી છે કે નહિ તે મીસ્ત્રી સાહેબે જનતાને જાણાવવી ઓડીટરનો માણસ જઈ શકે નહિ, સેક્રેટરીઓ જઈ શકે નહિ, અને અમે (બલસારા તથા હું) જઈ શકીએ નહિ તેથી સીકયોરીટી ગાર્ડ લેડી જહાંગીરની સમતીથી નિમ્મા છે તે મેં જાણે છું ખરા શેઠજી મીસ્ત્રી સાહેબ તમને બી સીકયોરીટી ગાર્ડ દાખલ થવા દેશકે કે તમને પણ ત્રસ્ટી સાહેબ હોવા છતાં તમારા નોકરો વેસુના અને ખજાની પહેલેથી પરવાનગી લેવી પડશે ? આ બે જણા તો લેડી જહાંગીરના પંપાળેલા તારદેવ ગામના પટેલો છે અને તમારા સંસ્થાની છાયામાં અને લેડી સાહેબા હીરાબાઈ કાવસજી જહાંગીરની સહાયમાં છાવણી નાખી પડેલા છે તેને જનતા “Harm from Charm” કરી વર્ણવે છે કારણ કે લેડી સાહેબાના અસ્તિત્વ અને વ્યક્તિત્વથી અંજાઈ ગયેલા ત્રસ્ટી સાહેબા આ બેની જોડીથી નથી છડી શકતા કે નથી તેમને હડસેલી શકતા. સઘળા લાગતા વળગતા એને ગુજરાતી સાહિત્યની આ બે લીટી અપાંજુ કરે છું જે નમના વાગોળ્યો કરજો,

“આ માનવી શા કામના
જે માનવી દુશણ જુવે,
આ માનવીના કામ શા
જે માનવી ભૂશણ ખુવે.”

તા ૯-૨-૭૧ ના દીવસે મેં મીસ્ત્રી શેઠ પર કાગળ લખી જણાવ્યું હતું કે શું તમે ત્રસ્ટીઓ મદીનાઓ થયા છતાં આ એક “લાગ-બુકનો” કબજો મેળવી શકતા નથી અને ટકોર કરી હતી કે “You are an admirable lot” (તમે ખરા પ્રસંગોપાત્ર લોકો છો). એ કાગળની કોપી મેં કાપડીઆ અને દમનીઆ ત્રસ્ટના ઓડીટર ઉપર મોકલી હતી. ત્યાર પછી એક બે દીવસમા એકાદ મીજલસમાં મને શ્રી દમનીઆનો ભિટો થયો ત્યારે મેં પુછ્યું કે મારા કાગળમાં તલ્લાસ કરવાની માગણી છે તે તમે તલ્લાસ માટે માણસો મોકલ્યા કે ? એવણે કહ્યું કે ત્રસ્ટીઓ તરફથી હુકમ આવે નહિ ત્યાંસુધી અમારાથી કાંઈ થઈ શકે નહિ આ ઉપ-થી જણાશે કે કહેવાતી ઓડીટરની આંખોની મુલાકાત એક ઓરગેજ છે. એક મુશ્કેલ માણસે સત્યતત માટે સાગંદ લીધા કે ગમે તે થાઓ પણ સત્યજ બોલીશ ને પાલીશ. ભારે મુશ્કેલીમાં આવી પડતા રાજના ખજાનામાંથી એક હીરા ચોરી લેવાનો કસદ કર્યો મહેલના બગીચાના દરવાજા આગળ દરબાને (Security Guard) રોક્યો દરબાન સાથે હોજતોજી શાવની હતી તેટલામાં રાજ સામેથી આવી લાગ્યા અને તેને પુછ્યું કે તેને શુકામ છે ? “રાજસાહેબા મને તમારા મહેલમાં જવું છે” શા માટે ? એક હીરા ચોરવા માટે.

રાજને લાગ્યું કે આ તો ઘેલો છે તેથી દરબાનોને હુકમ કીધો કે એને જવા દેવો. ખજાનાના ઓરડામાં પહોંચ્યા અને એક હીરા લઈ પાછો ફરતો હતો તેટલાં ખજાનથી સામે થયાને સવાલ કર્યો. દરબાનોએ ખજાનથી કહ્યું કે રાજસાહેબે

એને છૂટ આપી છે. ખજાનથી ગામના આ ભિખારીએ સત્યતત ધારણ કર્યું છે એમ જાણતો હતો. તેને ભિખારીને કહ્યું એક નહિ ત્રણ હીરા લઈજા. હું બહાર આવીશ ત્યારે મને બે હીરા આપી દેજા. એને કહ્યું વાડ (સત્યતતીમાં વિશ્વાસ તો હોયજ ખરો)

બહાર નીકળતાં પહેલાં બગીચામાં રાજસાહેબ સામા થયા ને પુછ્યું કે તારૂં કામ સફળ થયું કે ? ભિખારીએ જવાબ આપ્યો સાહેબ આ લ્યો ત્રણ હીરા લાવ્યો છું મારો એક ને ખજાનથીના બે. આ સમજી રાજએ ખજાનથીને ભારે સજા ફરમાવી ને ભિખારીને બે હીરા આપ્યા, તેને એકજ રાખ્યો કે હું તો એકજ હીરા ચોરવાની રજા લઈ ગયેલો તે બે નહીં લઉં.

આપણાં માનવંત લેડી સાહેબા હીરાબાઈ કાવસજી જહાંગીરને સોરાબ બન્નાં, જેમને હું “સોરાબદાડે” કહી સંબોધુ છું (કારણ કે અઓ એક અથોરનાન હોઈ એમનામાં વદીદાદમાં વર્ણવેલા અથોરનાનોના ૧૮ સદગુણો ધરાવવાની વક્તી રાખુ છું તેઓ સત્યતતને વરેલા હોવાનું એવણે બાઈ સાહેબાઓ માની લીધેલું વરદાન છે ખરૂં હોય યા જાની બુજીને ખોટું હોય છતાં એ બાઈ સાહેબા એવું બતાવે છે કે સોરાબદાડે કદી ખોટું બોલે નહિ. કદી ખોટું કરે નહિ, કદી ખોટા આંકડા બતાવે નહિ, કદી ખોટા રીપોર્ટ લખે નહિ કદી ખોટો શાક્ષી બંગવે લાવે નહિ, અને કદી ખોટી રીતે બલસારા જવા નિદેશિની નુહા આહોપો અને નુહા ચિતારો અને પ્રેપંચો રચી કતલ કરાવવાની કલ્પના પણ કરે નહીં, તો એવા સત્યવાદીના સિવાય બીજા કોણના બોલનેએઓ માન્ય રાખે.

જે વેળાએ હું ત્રસ્ટી સાહેબા ઉપર કાગળ લખતો હતો તે વેળાએ જામે વાંચતો તા. ૨૩-૩-૭૧ ના જામેમા “મમી”એ લખેલું નીચલું Quotation હતું.

“Sure, men are born to be liars
And women to believe them —GAY

“ખરેજ, મરદો જુકુ બોલવા અને ઓરતો -

તે માનવા સરજાયેલાં છે” —ગે

હું આ પ્રહારો સીધા માનવંત લેડીસાહેબા ઉપર કરું છું તે માટે દીલગીર ને માફી ચાહુ છું પણ મને તે માટે ક્યસરે—હીન્દમાંથી સલાહ મળી છે. “Go for Joe” એટલે કે જે કાંઈ ખોટું થાવી રહ્યું હોય ન ખરૂં કરવું હોય તો માટા માણસો ઉપરજ સીધા પ્રહારો કર. વથલે વાગેના માણસો ઉપર પ્રહારો કરવા ફેક્ટ જાય છે (See “Say Boo” Column).

મેહરબાન મુરબી એડવોકેટ સાહેબ બમનબહેરામને જણાવવાની રજા લઉં છું કે જેમ કવિઓને “Poetic license” હોય છે તેમ વકીલોને પોતાના કુલની તરફેણદારી અર્થે થોડીક ગલત વાત કરવાની છૂટ હોય છે ગોદરજ પ્રેસને લગતા અને લીફ્ટફાખાતાને લગતા મારા લેખોમાના કોઈક તમારા કુલ હોય તો ઉલટા સુલટી યાગલત વાત કરવાના તમારા હક્કની વચ્ચે હું આવવા માંગતો નથી પરંતુ તેમ નહિ હોય તો અમારા એક માનવંત ત્રસ્ટી સાહેબ તરીકે દરેક હકીકત પક્ષપાત વિના તમારે તપાસી જોઈ તમારી ખાત્રી થાય કે બલસારા અને હું જુદાઓ છીએ તો જરૂરજ અમને લખી જણાવશો તો તમારે ત્યાં આવી માફી પત્ર લખી આપીશું. Witness કરવા કોઈ મારો ગૃહસ્થ હાજર રાખશો. જે તેવું કાંઈ નહીં મળે તો તમે સર્વે ત્રસ્ટી સાહેબોની ફરજ છે કે બન્નાં અને વેસુનાને ડખસદ આપવી.

૫૦૦ સજજનો અને સન્નારીઓનો મોરચો પારસી પંચાયત પર લઈ જવામાં આપ જોડાશો.

Reply To Announcement By Parsi Panchayat

The articles appearing herein in May 1971 issue of Parsiana, both in English and in Gujarati, in the matter of Godrej Memorial Printing Press and the adjacent Institute (for making envelopes) refute in details the announcement published by Parsi Panchayat in their defence against our article 'Facts and Fakes of Parsi Panchayat! They released their announcement in papers other than Parsiana, which originally printed the article in their April 1971 issue. This act of not releasing their defence announcement in Parsiana was a gross misconduct and an act of breaking the convention of always first releasing the reply through the paper which originally printed the matter. They must have thought it prudent if not honest. If theirs was a Declaration of Faith (in faults and foibles) this reply contained herein is our Confession of Faith in facts as observed, noted and recorded by us.

All our observations are pointed out in a spirit of service to the community, who should know who is who and what is what in the Parsi Panchayat.

As all persons named herein are known to me as friendly, I apologise to them for any adverse remark or detail that hurts them. They are all educated and expected to be cultured, but here and there in the interest of the community I have to point out their uncouth and uncultured ways. 'Satya meva jayate!'

None of the members of the Advisory Board of Parsiana is consulted and none is responsible. It is entirely my own effort to right certain wrongs, where the spirit and purpose of the donor may be fulfilled.

JEENA & COMPANY

Clearing, Forwarding,
Warehousing Agents

HEAD OFFICE:

10, VEER NARIMAN ROAD,
FORT, BOMBAY-1.

Tel. 258413 & 256942

BRANCHES AT

NEW DELHI & CALCUTTA

With compliments of

ROC PHARMACEUTICALS

manufacturers of quality
and reliable medical products

808, B. Ambedkar Road, Dadar, T T.
near Broadway Cinema,
Bombay 14 D.D.
Tel No. 445414

almost everything
for your table

Dr. Writer's

make almost everything
for your table and kitchen from
chocolates and deserts to
tinned food and condiments.

When shopping for provisions,
it is wisest to rely on one
name for all your requirements
—a name backed by over 50 years
of experience in the field.

Dr. WRITER'S CHOCOLATES & CANNING CO.

DADAR BOMBAY-28.